

LIHAKARJA AGROMETSÄTALOUDESSA

Tammenterhoja, hedelmiä, talvilaitumia ja paljon muuta: innovaatioita lihakarjan kasvatuksessa

MITÄ JA MIKSI

Kuinka kehittää lihankarjan kasvatusta?

Yksi kestävän karjanhoidon haasteista ruohomailla on tarjota eläimille riittävästi ruokaa läpi vuoden. Kasvukauden loppua kohden ruohon ravintoarvot ovat heikot kesän kuivuudesta johtuen. Nykyisen ilmastonmuutoksen aikana vaikeasti ennustettavien, haastavien sääilmiöiden riski on kasvussa. Lisäksi avoimet vuoristomaiset laitumet, jotka eivät tarjoa eläimille suojaa kylmältä ja tuulelta, lisäävät eläinten stressiä, heikentävät terveyttä ja vähentävät ruokinnan tehokkuutta samalla kun pahentavat maaperän

kulumisen riskiä. Näitä haitallisia vaikutuksia voidaan estää istuttamalla puita tai hyödyntämällä olemassaolevia metsäpalstoja. Tammenterhot, villit hedelmät (omenat, päärynät), yrtit tai koristelevät lisäävät ravinnonlähteiden monipuolisuutta ja siten eläinten hyvinvointia. Puut tarjoavat lisäksi pesintäpaikkoja linnuille, jotka tilallisten mukaan vähentävät hyönteisten eläimille aiheuttamaa haittaa ja vahinkoa. Kaikki nämä edistävät karjan terveyttä ja hyvää laatua.

Limousin-karjaa Mozsi Ranchilla (Unkari): tammenterhoja käytetään rehuna (a). OIKOS-tila (Puola): luontaisesti kasvatetut yrtit, pajun lehdet ja hedelmät tarjoavat ravinteita karjalle (b).

Mozsi Ranch, Sellye, Unkari (a), Kawka Studio, Puola (b).

Lepäämässä puiden alla (a), laiduntamassa metsäalueella (b). Molemmissa tapauksissa metsäpalstat ovat tärkeä osa laidunta ja vahvistavat eläinten hyvinvointia monin tavoin

Mozsi Ranch, Sellye, Unkari (a), Kawka Studio, Puola (b).

katso video

katso video

KUINKA VASTATA HAASTEeseen

Löydä metsäpalstasi ja muuta käytänteitäsi

Viljelijöiden tulee nykyisten ympäristöolosuhteiden ja käytänteiden vuoksi toimia luovasti, kun he haluavat toteuttaa agrometsätaloutta maillaan. Esimerkiksi pienten metsä- tai pensasalueiden käyttö eläinten ravinnonlähteenä johtaa yleensä maan CAP-tukikelpoisuuden vähenemiseen (katso myös AFINET-tietokortti numero 20: Agroforestry practice in agricultural lands). Hylätyn alueen uudistamiseen

sopivien viljelymetodien löytämiseksi parhaita lähteitä ovat muodolliset tai epämuodolliset haastattelut paikallisten, kokeneiden viljelijöiden kanssa, dokumentit maankäytön historiasta ja alueelliset monografiat. Olemassaolevat mahdollisuudet, kuten laiduntaminen metsäalueilla, saattavat olla mahdollittomia käytänteiden takia tai jopa lailla kiellettyjä.

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 727872.

Avainsanat: Monipuolistaminen; kestävä; puu; rehun vaihtoehtoiset lähteet; limousin; ekstensiivinen karjankasvatus; Unkari; Puola

eurafagroforestry.eu/afinet

PÄÄKOHDAT

- Puustoisilla alueilla laiduntaminen on tärkeää eläinten hyvinvoinnille.
- Maataloustukia hakiessa metsäalueiden käyttö laitumina voi yhä olla haitta.
- Maatilallisten tulee metsäalueilla työskennellä enemmän, mutta terveen ja laadukkaan karjan kasvattaminen merkitsee myös korkeampaa tuottoa.

Agrometsätaloutta Mozsi Ranchilla (a). Piileskelyä maukkaiden pajupensaiden alla OIKOS Farmilla (b).
Mozsi Ranch, Sellye, Unkari (a), Kawka Studio, Puola (b)

ANNA VARGA1 JÓZSEF MOZSGAI (MOZSI MAJOR) ANDREA VITYI1 ROBERT BOREK2

1. University of Sopron, Co-operational Research Centre Nonprofit Ltd, Hungary

2. Institute of Soil Science and Plant Cultivation, varga.anna@gmail.com; rborek@iung.pulawy.pl

Content editor: Maria Rosa Mosquera-Losada (USC)
Marraskuu 2018

This leaflet is produced as part of the AFINET project. Whilst the author has worked on the best information available, neither the author nor the EU shall in any event be liable for any loss, damage or injury incurred directly or indirectly in relation to the report.

HYÖDYT JA HAITAT

Ennalta-arvaamattomat olosuhteet

Monipuolisilla laidunmailla laiduntaminen johtaa yleensä parempilaatuihin lihaan kuin eläinten pito navetoissa. Eläinten hyvinvoinnin vuoksi on erittäin tärkeää, että karja pystyy rapsuttamaan itseään puita vasten sekä nauttimaan varjosta kuumina päivinä ja suojasta tuulisina, viileinä päivinä. Tämä on välttämätöntä, jos haluaa kasvattaa hyvälaatua lihakarjaa. Metsäalueet Unkarin Mozsi Ranchilla toimivat laitumina loppukesästä ja alkusyksystä. Näiden puustoalueiden tärkein funktio on kuitenkin toimia talvilaitumena, vaikkakin lumisen ajan jatkuessa pitkään ne eivät enää sovellu laitumiksi. Tällä ranchilla ja myös muilla lihakarjatiljoilla, jossa eläimet syötetään ruuholla, alueilla laidunnetaan kiertävässä systeemissä. Tämä maksimoi laidunten kasvun tehokkuuden ja ylläpitää rehun laatua.

Avoimet puustolaitumet tarjoavat sekä ravinteikasta ruohoa että varjoa. Tiheän latvuston metsäpalstoilla aluskasvillisuus on usein melko pensaikkoista tai rikkaruohoista, sisältäen esimerkiksi karhunvatukoita, orapihlajia ja vastaavia kasveja. Tällaiset elinympäristöt ovat tärkeitä myös eläinten hyvinvoinnille. Karja voi kesällä oleskella pensaikossa minimoidakseen hyttysten ja paarmojen aiheuttaman haitan. Nämä alueet tuottavat myös puuta, uusiutuvaa polttoainetta, joka voi auttaa kattamaan metsälaitumen perustamiseen tai ylläpitoon tarvittavien harvennusten kuluja. Ruohomaat, kuten kaikki muutkin maatyypit, voivat olla alueellisesti moninaisia maaperän laadun suhteen. Laidunmaa on usein altis maaperän kulumiselle. Tämän vuoksi käytännön tieto maaperän hoidosta, mukaan lukien metsäisten alueiden hoito, on olennaista.

Yksi suurimmista varjopuolista, mitä tulee metsäisen alueen hyödyntämiseen osana laidunmaata, liittyy maataloustukien maksurajoituksiin. Nämä tuet eivät ota huomioon sitä, että puustoiset laidunmaat eivät ole laiminlyötyjä vaan hoidettuja laidunalueita. Lisähankaluuksia seuraa siitä, että jotkut kansalliset lainsäädännöt eivät tue laidunnusta metsäksi kelpaavilla alueilla. Metsälaitumen hoito on monimutkaisempaa kuin puuttoman laitumen, sillä heinää ei voi korjata puiden lomassa suurilla maatalouskoneilla, koska puut eivät kasva säännöllisin välimatkoin. Näin ollen metsälaitumet vaativat suurempaa työpanosta ihmiseltä kuin homogeenisten, avoimien laidunten hoito. Tämä on suurin metsälaidunten ylläpitämiseen liittyvä haaste, mutta metsälaidunten lisääntynyt monipuolisuus tuottaa hyötyjä karjan hyvinvoinnille ja laadulle sekä ekosysteemipalveluille.

LISÄTIETOA

Mozsi Ranch, Sellye, Hungary, updated videos and pictures from Mozsi Ranch at their Facebook page:

Silvopasture: Integrating Trees, Forage, and Animals in a Farm Ecosystem Varga & Vityi (2017) Lesson learnt: Wood pastures in Hungary

Puolaksi:

<https://cookitlean.pl/z-wizyta-u-oikos/>

http://www.drivenaeristastystories.com/wp-content/uploads/TS2018_Bracia_ostateczna_mala.mp4

<https://targpietruskowy.pl/project/oikos/>